

UZASADNIENIE

Decyzją **waloryzacyjną z dnia 10.03.2023 r.**, Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na podstawie art. 1 pkt 1, 3 i 4 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2023 r., poz. 337) i art. 8 ustawy z dnia 27 października 2022 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 2461) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ustalił L. T., od dnia 1 marca 2023 r. nową wysokość renty rolniczej wraz z przysługującymi dodatkami, w kwocie 3159,38 zł miesięcznie.

Organ wskazał, że w związku z podwyższeniem kwoty emerytury podstawowej, która od dnia 1 marca 2023 r. wynosi kwotę 1429,60 zł miesięcznie, dotychczas pobierane świadczenie, podwyższa się w następujący sposób:

$(...).60 \text{ zł} \times 0,28 = 400,29 \text{ zł}$

$(...).60 \text{ zł} \times 0,92 = 1315,23 \text{ zł}$

Do świadczenia przysługuje dodatek pielęgnacyjny w kwocie 294,39 zł

Ponieważ L. T. jest równocześnie uprawniony do świadczenia z innego tytułu, od dnia 1 marca 2023 r. będzie pobierał

1) 50% GIW w kwocie 857,76 zł

2) 100% (...) w kwocie 2389,23 zł

tj. łącznie: 3246,99 zł

Zaliczka na podatek dochodowy odprowadzana do urzędu skarbowego wynosi kwotę 90,00 zł

Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi kwotę 292,00 zł.

Do wypłaty w marcu 2023 r. przysługuje kwota 3159,38 zł

/ decyzja k. 86 akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł L. T., domagając się jej zmiany i przyznania zarówno renty jak i emerytury, w pełnej wysokości, nie zaś tylko połowy świadczenia rentowego. Odwołujący podkreślił, wskazując na cytowane w mediach wypowiedzi prezydenta i członków rządu, iż od 1.03.2023 r. winien otrzymać pełną zapłatę zarówno z ZUS jak i KRUS.

/ odwołanie k. 3/

Organ rentowy, w odpowiedzi na odwołanie, wniósł o jego oddalenie. Prezes KRUS wskazał, iż nowa wysokość renty rolniczej wnioskodawcy ustalona została zgodnie z przepisami art. 48 a ust. 1 ustawy z dnia 20.12.1990 o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U 2023 poz. 208 ze zm)

/odpowiedź na odwołanie – k. 5-6/.

W piśmie procesowym z dnia 5.06.2023 r. i z dnia 30.06.2023 r. wnioskodawca wyjaśnił swoje stanowisko procesowe, precyzując, iż jego renta rolnicza wynosić winna (...)52 tj 100%, winny być mu wypłacane dwa świadczenia, w pełnej wysokości.

/pismo procesowe k. 11 i k. 26/

Na rozprawie w dniu 23.08.2023 r. strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska procesowe.

/ stanowiska procesowe stron protokół z rozprawy z dnia 23.08.2023 r. 00:06:35-00:11:17 /

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący L. T. urodził się (...)

/bezsporne/.

L. T., od 1.03.2009r., jest uprawniony do zbiegu świadczeń, tj. renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, powstałej wskutek wypadku przy pracy rolniczej w wysokości 50% i emerytury ZUS w 100%. Dodatkowo świadczeniobiorcy przysługuje dodatek pielęgnacyjny. **Wnioskodawca, do czasu wydania zaskarżonej decyzji waloryzacyjnej, nie kwestionował takiej proporcji wypłaty świadczeń w zbiegu.**

/ bezsporne, decyzje w aktach KRUS k. 22, 28, 29, 31-32, 65-66, 69, 79/

Renta rolnicza wnioskodawcy, składa się z części uzupełniającej i części składkowej. Wskaźnik części:

- uzupełniającej wynosi 0,92,
- składkowej wynosi 0,28.

/ bezsporne/

W dniu 10.03.2023 r. , w związku z coroczną waloryzacją świadczeń wydano zaskarżoną decyzję ustalającą wysokość świadczenia L. T.. Świadczenie zostało zwaloryzowane i od dnia 01.03.2023 r. wynosi:

- renta rolnicza 1.715,52 zł brutto (cz. uzupełniająca 1315,23 zł, cz. składkowa zł), kwota przysługująca 857,76 zł (50%),
- dodatek pielęgnacyjny 294,39 zł
- emerytura ZUS 2.389,23 zł.

/ decyzja k. 86 akt ZUS/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z **art. 48a ust. 1** ustawy z dnia 20.12.1990 o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2023 r. poz. 208 t.j.) Emerytura podstawowa oraz emerytury i renty z ubezpieczenia podlegają corocznie waloryzacji w terminie wskazanym dla waloryzacji emerytur i rent przysługujących na podstawie przepisów emerytalnych.

Od dnia 1 marca 2023 r. kwoty wypłacanych świadczeń emerytalno-rentowych podlegają waloryzacji na podstawie art. 1 pkt 1, 3 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2023 r. poz. 337) i art. 8 ustawy z dnia 27 października 2022 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 2461).

W świetle wskazanych przepisów, w przypadku zmiany wysokości emerytury podstawowej, wskutek przeprowadzenia corocznej waloryzacji emerytur i rent, przysługujących na podstawie przepisów emerytalnych, świadczenie, którego wysokość jest ustalona za pomocą wskaźnika wymiaru, wypłaca się w zmienionej wysokości, z uwzględnieniem terminów tej waloryzacji. O zmianie wysokości tego świadczenia, zawiadamia się uprawnionego.

Od dnia 1 marca 2023 r. emerytura podstawowa wynosi 1.429,60 zł, zaś najniższa emerytura 1588,44 zł

Emerytury i renty, dla których obliczony został wskaźnik wymiaru świadczenia zgodnie z art. 103 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników waloryzuje się mnożąc kwotę emerytury podstawowej przez wskaźnik wymiaru. Kwota podwyżki nie może być niższa niż 250,00 zł. wysokość emerytur i rent rolniczych zwaloryzowanych w 2023 zgodnie z ww. zasadami nie może być niższa niż kwota najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych

Podwyższenia do kwoty najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych nie stosuje się do:

- świadczeń, których wypłata została zawieszona, stosownie do art.28 lub art. 34 ww. ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r.,
- emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia pobieranej w zbiegu z emeryturą lub rentą z innego ubezpieczenia społecznego oraz pobierania jednocześnie dwóch emerytur tj. ZUS i KRUS, jeżeli suma tych świadczeń przekracza kwotę najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych.

Podkreślenia wymaga, że w świetle zaoferowanego w sprawie materiału dowodowego uznać należy, że waloryzacja świadczenia dokonana zaskarżoną decyzją przez KRUS nie odbiegała od powyższych norm. Skarżący także w odwołaniu nie przedstawił żadnych zarzutów co do samego sposobu waloryzacji a jedynie utrzymywał, iż jego renta rolnicza wynosić winna (...),52 tj 100%, nadto winny być mu wypłacane dwa świadczenia tj emerytura z ZUS i renta rolnicza w pełnej wysokości a nie w 50 %.

W tym miejscu, stanowczo wskazać należy w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, kognicję sądu ubezpieczeń społecznych określa art. 476 § 2 KPC w związku z art. 477⁹ KPC Sąd, zakres rozpoznania i orzeczenia (przedmiot sporu) w tych sprawach wyznaczony jest :w pierwszej kolejności przedmiotem decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych, a w drugim rzędzie - przedmiotem postępowania sądowego determinowanego zakresem odwołania od tej decyzji. /Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 stycznia 2020 r., III AUa 1047/19/. W sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego Sąd ubezpieczeń społecznych rozstrzyga o prawidłowości decyzji, a zatem zakres i przedmiot tego rozpoznania wyznaczany jest przez treść aktu administracyjnego (zaskarżonej decyzji). Sąd pierwszej instancji kontroluje zgodność decyzji z prawem,/Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 lutego 2016 r., III AUa 219/15/

Wobec tego, sąd odwoławczy, rozpoznając sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, bezwzględnie związany jest zakresem decyzji organu rentowego. Oznacza to, że treść decyzji wyznacza zakres i przedmiot rozpoznania sądowego, w którym sąd rozstrzyga o zasadności wniosku w granicach przedmiotu zaskarżonej decyzji. Sąd nie działa w zastępstwie organu rentowego, w związku z czym nie ustala ab initio prawa do świadczeń i choć samodzielnie oraz we własnym zakresie, rozstrzyga wszelkie kwestie związane z prawem lub wysokością świadczenia objętego decyzją, to jego rozstrzygnięcie odnosi się do zaskarżonej decyzji. Przed sądem, wnioskodawca może żądać jedynie, korekty, stanowiska, zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ rentowy w decyzji nie decydował. Z tego względu odwołanie wnoszone od decyzji organu ubezpieczeń społecznych nie ma charakteru samodzielnego żądania, a jeżeli takie zostanie zgłoszone, sąd nie może go rozpoznać. I tak w wyroku z dnia 9 września 2010 roku wydanym w sprawie II UK 84/10 (opubl: L.) Sąd Najwyższy wskazał, że przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a między stronami spornych; poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć. Oznacza to więc, że spór sądowy w konsekwencji odwołania od decyzji ogranicza się do okoliczności w niej uwzględnionych, ale tylko tych, które są sporne między stronami. A contrario, okoliczności niesporne między stronami, jak i sporne, lecz nie uwzględnione w decyzji, pozostają poza granicami tego postępowania sądowego. Powyższe wynika ,wprost, z charakteru postępowania sądowego z zakresu ubezpieczeń społecznych, które ma charakter rozpoznawczy i kontrolny. Tym samym, bezwzględnie postępowanie sprzeczne prowadzi się do oceny zasadności rozstrzygnięcia dokonanego przez organ rentowy w zakresie wyznaczonym przez

treść zaskarżonej decyzji. (tak m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 roku, II UZ 51/99 OSNP 2000/15/601; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2011 roku, w sprawie o sygn. akt II UZ 1/11, LEX; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2012 roku, w sprawie o sygn. akt II UK 275/1111 LEX oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 stycznia 2013 roku, w sprawie o sygn. akt III AUa 940/12, LEX). Dochodzenie przed sądem prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego, które nie było przedmiotem decyzji organu rentowego jest niedopuszczalne, z wyjątkiem przewidzianym w art. 477⁹ § 4 k.p.c., a treść decyzji, od której wniesiono odwołanie, wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu. /Postanowienie SN z dnia 14 grudnia 2010 roku w sprawie I UK 289/10 (opubl: L.).

W związku z tym, nie jest możliwe - jak chciałby tego odwołujący się – aby przy "okazji" rozpoznawania niniejszej sprawy z odwołana od decyzji w przedmiocie waloryzacji jego świadczenia, rozstrzygnąć, także, kwestie będące przedmiotem innych, wcześniej wydanych decyzji tj. w zakresie przyznania mu prawa do renty rolniczej i ustalenia jej wysokości oraz ustalenia świadczeń w zbiegu.

Sąd Okręgowy **był uprawniony, jedynie, do oceny decyzji waloryzacyjnej z dnia 10.03.2023 roku**, co też uczynił, uznając prawidłowości, zastosowanych w niej , mechanizmów waloryzacji . Przy czym, brak było jakiegokolwiek możliwości zweryfikowania decyzji wcześniej wydanych, co do przyznania świadczeń w zbiegu w wysokości 100 % emerytury z ZUS i 50 % renty rolniczej. Podkreślić należy, iż decyzje te są prawomocne a L. T. nie składał w KRUS żadnych wniosków, w tym przedmiocie, nie przedkładał żadnych nowych dokumentów, pozwalających organowi rentowemu na rozstrzygnięcie tej kwestii, ewentualnie, poczynienie takich ustaleń, właściwą, w tym przedmiocie, decyzją. Organ rentowy nie ma podstaw do ponownego ustalenia świadczeń (w tym w zbiegu) ich wyrównania jeśli zainteresowany nie przedstawi dokumentów lub okoliczności zmieniających jego sytuację (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III UK 150/13, LEX nr 1458793).

W tym stanie rzeczy, jedynie na marginesie, dla porządku, wskazać należy, iż, zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2189 osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego oraz do emerytury na podstawie odrębnych przepisów (tj. takiej jak wnioskodawca) wypłaca się, zależnie od jej wyboru:

- 1) przysługującą rentę powiększoną o połowę emerytury albo
- 2) emeryturę powiększoną o połowę renty.

Wnioskodawcy zgodnie ze wskazanym przepisem z uwagi na fakt, iż emerytura z ZUS była świadczeniem korzystniejszym konsekwentnie wypłacano całe świadczenie emerytalne i połowę renty uzyskanej, w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej.

Z tych też względów, zaskarżona decyzja organu rentowego z dnia 10.03.2022 roku, odpowiada prawu.

Mając powyższe na uwadze odwołanie, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., podlegało oddaleniu, o czym Sąd Okręgowy w Łodzi, orzekł w sentencji wyroku.

J.L.